

טעימה מאספרנטו

Gustumo de Esperanto

חוברת לימוד מינימליסטית:

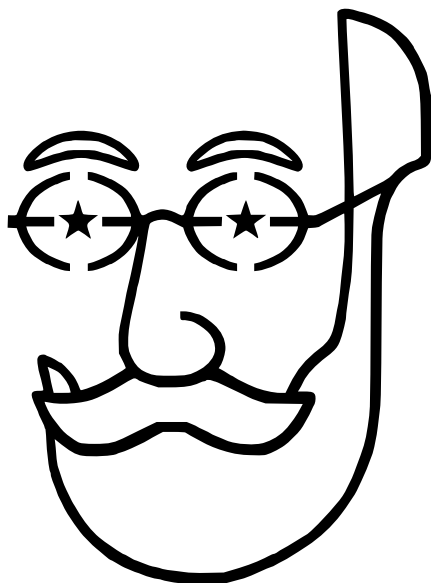
תקציר הדקדוק · טקסטים עם גלוסר · קישורים למידע נוסף

Minimumisma lernolibreto:

superrigardo de la gramatiko · glosHAVaj tekstoj · ligiloj

Far Júda Ronén

חיבר וערך: יודה רונן

פונישית
הוצאה חופשית

Gustumo de Esperanto
Minimumisma lernolibreto
Far Júda Ronén

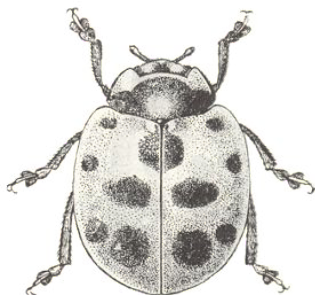
טעימה מאספרנטו
חוברת לימוד מינימליסטית
חיבר וערך: יודה רונן

1,2-a eldono,
cifereca kopio (2016-6-24)

מהדורה 1.2,
עותק דיגיטלי (2016-6-24)

La libreto estas eldonita per «Puŝiŝit»:

חוברת זו יוצאת בהוצאת פוּשִׁישִׁית:

xpr.digitalwords.net

La fontoj de la kovrilaj bildoj:

המקורות לתמונות שעל הכריכה:

Antaŭa: «Zamenhofo, verda sur
blanka» far Keno Ŝero

קדמית: „זמנהוף בירוק על לבן” מאת קנו שרו

tiny.cc/minzam

tiny.cc/minzam

Malantaŭa: anonco de «Esperantista
Klubo «Verda Stelo» de la 1930-aj jaroj
pri dumonata kurso de Esperanto

אחורית: הודעה של „קלוב האספרנטיסטים
"Verda Stelo" משנות השלושים על פתיחת
קורס אספרנטו דרחודשי

tiny.cc/klubovs

tiny.cc/klubovs

1		0	הקדמה
3		1	דקדוק
	3	1.1	אלף-בית
	3	1.2	דקדוק בסיסי
	9	1.3	מבנה מילים
	9	1.3.1	סיומות
	12	1.3.2	תחליות
15		2	טקסטים
	15	2.1	מגדל בבל
	17	2.2	הומרניסמו
	19	2.3	התקווה
	20	2.4	קופר האספרנטיסט הקטן
	20	2.5	כך מסתובב העולם
	22	2.6	התחלות של ספרים מוכרים
	22	2.6.1	התנ"ך
	23	2.6.2	גאוה ודעה קדומה
	24	2.6.3	אליס בארץ הפלאות
	25	2.6.4	ההוביט, או לשם ובחזרה
	25	2.6.5	אלף תשע-מאות שמונים וארבע
	26	2.6.6	הארי פוטר ואבן החכמים
28		3	קישורים

„טעימה מאספרנטו” נולדה מתוך הצורך בחומר כתוב, תמציתי ובעברית ללימוד אספרנטו. הגלגול הראשון שלה הוא בליווי ארבעה שיעורים שלימדתי בבית-הספר „אופק” לילדים מחוננים בירושלים בדצמבר 2013¹, והגלגול הנוכחי הוא בהרחבתה לצורך לימוד מקוצר של שעה במסגרת קבוצת הריצה והלימוד הירושלמית „אנו רצים והם רצים” ביוני 2016². למה להרחיב בשביל קיצור? בדיוק בגלל זה: לא נוכל הרי להספיק הכל בשעה אחת, ולכן אני רוצה לתת למי שמתעניינים את האפשרות להרחיב אחר-כך.

העקרון המנחה בחוברת הוא **פשטות ומינימליזם** (עקרון ה-KISS): לא לכתוב מה שלא צריך, ואת מה שכותבים לכתוב בצורה הישירה והפשוטה ביותר. היא בנויה **משלושה חלקים**:

1. **דקדוק**. מתחילים מיישור קו לגבי הכתב, שהוא פשוט ופונימי לגמרי (אות=פונימה, פונימה=אות), כדי שנוכל לתקשר ביננו. אחרי זה ממשיכים לבסיס של הדקדוק: דוגמאות קצרות, מחולקות לצורנים (מורפيمات), מתורגמות ועם הסבר לקוני אחריו. הדוגמאות הבניות באופן הדרגתי ומצטבר (כל שלב נסמך על הקודמים לו). לבסוף, רשימה של צורני גזירה, עם דוגמאות של גזירה של לקסימות (יסודות מילוניים, כמו „חתול” בעברית) ושל גרמימות³ (יסודות דקדוקיים, כמו „זה”, „ל-”, „ב”, „לחתול”, או *hitiaze3* „ב,התקשר” בעברית).
2. **טקסטים**, ללא תרגום. כל טקסט מלווה בגלוסר (אוצר-מילים) מלא ועצמאי לאחרי, כך שניתן לקרוא את הטקסטים באיזה סדר שרוצים. בסעיף האחרון פסקאות פותחות מספרים מוכרים.
3. **קישורים**. קראתם את החוברת? יופי, מה עכשיו? ממשיכים הלאה: יש שפע של מידע באינטרנט.

1 < תוכלו לקרוא רקע ורשמים כאן: digitalwords.net/esperanto

2 < דף בפייסבוק: [facebook.com/usandthem2015](https://www.facebook.com/usandthem2015)

3 < גזירה של גרמימות היא דבר מאוד נדיר בשפות העולם (הדוגמה הקלאסית של שם-עצם שמקורו ביסוד דקדוקי היא *an ism*, „איזם” באנגלית). באספרנטו, לעומת זאת, יש לא מעט גזירות כאלה. אני חושב שזה קשור לשתי סיבות: המבנה המודולרי של השפה (הצמדה רכיבים כמו חלקים של לגו) והעובדה שחלק גדול מקהילת הדוברים מתייחס לשפה באופן מודע ומרשה לעצמו לשחק איתה.

Informo

מידע נוסף

הכתובת של האתר של הוצאת פושישית היא xpr.digitalwords.net (קוד QR בצד שמאל). בדף של „טעימה מאספרנטו” תוכלו למצוא קובץ PDF לקריאה מהמחשב או להדפסה ואת קבצי המקור ב־ $\text{X}_{\text{p}}\text{L}_{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$.

© כל מה שכתבתי אני בחוברת הזאת **משוחרר לחופשי** לנחלת הכלל (public domain) מכל טענה ל„קניין רוחני”: אתם יכולים להעתיק, לשנות, להפיץ ולהשתמש בה כרצונכם (יהיה נחמד אם תתנו קרדיט).

בכל עניין, אל תהססו **לפנות אלי** בדואל (esperanto@digitalwords.net) או בטלפון (02-6419913). בפרט, אשמח לשמוע כל מה יש לכם להגיד על החוברת, ולקבל הצעות, שיפורים ותיקונים. יש משהו לא ברור, לא עקבי, ניסוח שעדיף שישונה? ספרו לי. היה לכם מעניין ומעשיר לקרוא? ספרו! 😊

יודה רוֹנן

ירושלים 2016

Alfabeto

אלף-בית ❖ 1.1

קריאה של האלף-בית: omniglot.com/writing/esperanto.htm

א	ב	צ	צ'	ד	א	פ	ג	ג'	ה	י	א	י	ז'
a	b	c	ĉ	d	e	f	g	ĝ	h	ĥ	i	j	ĵ
ק	ל	מ	נ	א	פ	ר	ס	ש	ט	א	וו	ב'	ז
k	l	m	n	o	p	r	s	ŝ	t	u	ŭ	v	z

Baza gramatiko

דקדוק בסיסי ❖ 1.2

- ① ספר הספר ספרים הספרים
libr-o *la libr-o* *libr-o-j* *la libr-o-j*

◀ שמות-עצם מסתיימים ב־o- ▶ תווית מיידעת: la; ▶ תווית מסתמת: (אָפֶּסְט) ◊ ▶ ריבוי: -j

- ② (כמושא) את הספר ספרים (כמושאים) את הספרים
libr-o-n *la libr-o-n* *libr-o-j-n* *la libr-o-j-n*

◀ מושא (אקוזטיב): -n

- ③ תודה! שלום! בשבת (יום שביעי)
dank-o-n *salut-o-n* *sabat-o-n*

◀ האקוזטיב משמש גם בביטויי-קריאה מיוחדים ובביטויי-זמן

- ④ ספר אדום הספרים האדומים את הספרים האדומים
ruĝ-a libr-o *la ruĝ-a-j libr-o-j* *la ruĝ-a-j-n libr-o-j-n*

◀ שמות-תואר מסתיימים ב־a- ▶ התאם במספר וביחסה

- ⑤ מהירות מהיר/ה מהר, במהירות
rapid-o *rapid-a* *rapid-e*

◀ תארי-פועל מסתיימים ב-e-

הן/ם	הוא	היא	זה, היא, הוא	את/ה, את/ן	את/ה	אנחנו	אני
<i>ili</i>	<i>li</i>	<i>si</i>	<i>gi</i>	<i>vi</i>	<i>(ci)</i>	<i>ni</i>	<i>mi</i>
				עצמה/ו/ן/ם	(נטול-גוף)		
				<i>si</i>	<i>oni</i>		

◀ הכינוי *ci*, שמציין גוף שני יחיד, כמעט ולא נמצא בשימוש; בפועל משתמשים ב-*vi* הן ליחיד והן לרבים (בדומה ל-*you* באנגלית)

אות/ן	אותי
<i>ili-n</i>	<i>mi-n</i>

◀ כינויי-גוף מושאים: אותה נטיה כמו שמות-עצם

את הספרים שלי	את הספר שלי	הספרים שלי	הספר שלי
<i>mi-a-j-n libr-o-j-n</i>	<i>mi-a-n libr-o-n</i>	<i>mi-a-j libr-o-j</i>	<i>mi-a libr-o</i>

◀ שייכות של כינויי-גוף: תוספת *-a* עם התאם (כמו תארים)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>unu</i>	<i>du</i>	<i>tri</i>	<i>kvar</i>	<i>kvin</i>	<i>ses</i>	<i>sep</i>	<i>ok</i>	<i>naũ</i>	<i>dek</i>
100	1,000	1,000,000	1,000,000,000					533	
<i>cent</i>	<i>mil</i>	<i>milion-o</i>	<i>miliard-o</i>					<i>kvin-cent</i>	<i>tri-dek tri</i>
הספר הראשון		הספר השני							
<i>la unu-a libr-o</i>		<i>la du-a libr-o</i>							

◀ מערכת ספירה עשרונית ◀ מספרים סודרים: תוספת *-a* (תואר)

אל מתחת לאדמה	מתחת לאדמה	איתך/ן/ם	בֵּעֵט
<i>sub la ter-o-n</i>	<i>sub la ter-o</i>	<i>kun vi</i>	<i>per plum-o</i>
		לבית	בבית
		<i>en la dom-o-n</i>	<i>en la dom-o</i>

◀ מילות יחס מופיעות לפני הצירוף השמני ◀ ככלל, אחריהן מופיע הנומינטיב (יחסת הנושא, ללא *-n*), אך בחלקן כאשר מופיע האקוזטיב (יחסת המושא, *-n*) המשמעות היא של כיוון, יעד

קרא/י/ו!	לקרוא	אקרא	אני קורא	קראתי
<i>leg-u</i>	<i>leg-i</i>	<i>mi leg-o-s</i>	<i>mi leg-a-s</i>	<i>mi leg-i-s</i>
			הייתי קורא/ת	(היפותטי)
			<i>mi leg-u-s</i>	

◀ שלושה זמנים בסיסיים: עבר (-i-), הווה (-a-) ועתיד (-o-) + s ◀ אינפיניטיב (מקור): -i ◀ ציווי: -u ◀ קונדיציונל (היפותטי): -us

12 הוא יראה אותי החתול/ה קורא/ת מפה קראתי את הספר
li vid-o-s mi-n la kat-o leg-a-s map-o-n mi leg-i-s la libr-o-n

באתי, ראיתי, ניצחתי
mi ven-i-s, mi vid-i-s, mi venk-i-s

13 היא אכלה את הלחם שלה (של מישהי אחרת)
ŝi manĝ-i-s ŝi-a-n pan-o-n

היא אכלה את הלחם שלה (עצמה)
ŝi manĝ-i-s si-a-n pan-o-n

◀ שימוש בצורה החוזרת (רפלקסיב) si מול כינוי גוף (ŝi במקרה דנן)

14 הממותות היו יונקים הספר מעניין
la mamut-o-j est-i-s mam-ul-o-j la libr-o est-a-s interes-a
 יש חתול על העץ היו דינוזאורים גדולים וקטנים
est-i-s dinosaŭr-o-j grand-a-j kaj mal-grand-a-j est-a-s kat-o sur la arb-o

◀ הפועל est-i „להיות” אוגד ופועל הוויה ויישות

15 אתה לודוויק, לא? רוצה לשחק?
vi est-a-s Ludviko, ĉu ne? ĉu vi vol-a-s lud-i?
 אני לא יודע/ת אם הוא יבוא
mi ne sci-a-s, ĉu li ven-o-s

◀ המילית ĉu משמשת לשאלות פולאריות (כן/לא) בתחילת משפט, וכמילית אישור (ב-tag questions) בסופו ◀ ĉu בתוך פסוקית-תוכן מסמנת את מעמדה של הפסוקית

16 להיות או לא להיות? לא אני אכלתי את התפוח אני לא יודע/ת
ĉu est-i aŭ ne est-i? ne mi manĝ-i-s la pom-o-n mi ne sci-a-s
 לא באת? — לא / כן / אכן / אכן לא
ĉu vi ne ir-i-s? — ne / jes / ĝuste / mal-ĝuste

◀ שלילה ב-ne לפני הרכיב השלול (mal-): פתרון לשאלות שליליות

- 17 נִימְבוּס 2001 הוּא הַמְטֵאטָא הַמְהִיר בִּיּוֹתֵר
Nimbus-o 2001 est-a-s la plej rapid-a bala-il-o
 בַּנְנוֹת טַעִימוֹת יוֹתֵר מַחְצִילִים
banan-o-j est-a-s pli bon-gust-a-j ol melongen-o-j
 אֲנִי כוֹתֵב/ת טוֹב כְּמוֹךְ
mi skrib-a-s ti-el bon-e ki-el vi

◀ עֵרֶךְ הַהִפְלָגָה (סוֹפְרֵלְטִיב): *la plej adj* ◀ עֵרֶךְ הִיתְרוֹן (קוֹמְפְרֵטִיב): *pli adj*; הַשׁוּוּאָה
 אַחֲרֵי עִם *ol* ◀ עֵרֶךְ הַדְּמִיוֹן (אֶקוּוִיטִיב): *ti-el adj ki-el*

- 18 הִילְדֵ/ה שֵׁת/יִשְׁחָק הִילְדֵ/ה הַמְשַׁחֵק/ת הִילְדֵ/ה שִׁשְׁיָחָק/ה
la lud-i-nt-a infan-o la lud-a-nt-a infan-o la lud-o-nt-a infan-o
 הִילְדֵ/ה כְּבֵר שִׁיחָק/ה הִילְדֵ/ה מְשַׁחֵק/ת
la infan-o est-a-s lud-a-nt-a la infan-o est-a-s lud-i-nt-a
 הִילְדֵ/ה עוֹמֵד/ת לִשְׁחָק הִילְדֵה שִׁיחָקָה בַּעֲבֵר
la infan-o est-a-s lud-o-nt-a la infano-o est-i-s lud-i-nt-a

◀ בִּינּוּנִי פְעִילִי: *-nt-* ◀ צוֹרֵת בִּינּוּנִי נוֹטוֹת בְּזִמְן ◀ בַּמְעַמַּד נִשְׁוֵאִי בִּיחַד עִם *est-i*
 יוֹצְרוֹת זְמַנִּים מוֹרְכָבִים, דוֹגְמַת הַפְּרִפְקֵט (הִילְדֵ עֵכְשִׁיו *estas*) בַּמַּצֵּב שֶׁהוּא כְּבֵר שִׁיחָק
 ((*ludinta*))

- 19 בְּעוֹדָה שְׂרָה, הִיא הִלְכָה הַמְקַנָּה הַמְשַׁחֵק
la lud-a-nt-o la esper-a-nt-o kant-i-nt-e, ŝi paŝ-i-s

◀ אֲפִשֵׁר לִיצוֹר שֵׁם מְבַצֵּעַ פְּעוּלָה (*nomen agentis*) בְּצִירוֹף *-o* לְבִינּוּנִי ◀ אֲפִשֵׁר לִיצוֹר
 צוֹרָה שֶׁל תּוֹאֲרֵה־פְּעוּלָה (*converb*) מְצִירוֹף *-e* לְבִינּוּנִי

- 20 אוֹטוֹדִידִקְט/יֵת הַתְּפוּחַ אֲכוֹל הַתְּפוּחַ אֲכוֹל תְּפוּחַ אֲכוֹל
manĝ-i-t-a pom-o la pom-o est-a-s manĝ-i-t-a mem-instru-i-t-o

◀ בִּינּוּנִי סְבִילִי: *-t-*

- 21 הַחֲלוֹן שְׁבוֹר (מִיִּשְׁהוּ שְׁבֵר) שָׁבְרוּ אֶת הַחֲלוֹן
oni romp-i-s la fenestr-o-n la fenestr-o est-a-s romp-i-t-a
 הַחֲלוֹן עוֹמֵד לְהִשְׁבֵר הַחֲלוֹן נִשְׁבֵר (מַצְמו)
la fenestr-o romp-iĝ-i-s la fenestr-o est-a-s romp-o-t-a

◀ הַבְּחִנָּה בֵּין צוֹרָה חֲסֵרַת גּוֹף, צוֹרָה סְבִילִיָה וְצוֹרָה מְדִיאִלִית

- 22 אֲנִי לּוֹמֵד/ת כְּדֵי לְהִבִּין אֲנִי לּוֹמֵד/ת/י לְהַרְעִישׁ, אֲנִי רוֹצֵה לִישׁוֹן!
mi lern-a-s por kompren-i ĉes-u bru-i, mi vol-a-s dorm-i!

◀ צורת המקור יכולה להופיע במשבצות תחביריות שונות

- 23 בין אם כן ובין אם לאו גם החתול וגם הכלב
ĉu jes ĉu ne kaj la kat-o kaj la hund-o
 או החתול או הכלב
aŭ la kat-o aŭ la hund-o

◀ מיליות כפולות

- 24 אני יודע שתפוחים גדלים על עצי־תפוח
mi sci-a-s, ke pom-o-j kresk-a-s sur pom-arb-o-j

◀ המרה של פסוקיות למעמד שמני: ממיר ke עם פסיק לפניו

- 25 הילדים שראו אותי הילדים שראיתי (אותם)
la infan-o-j, ki-u-j vid-i-s mi-n la infan-o-j, ki-u-j-n mi vid-i-s
 עץ־התפוח הוא העץ שעליו גדלים תפוחים
la pom-arb-o est-a-s la arb-o, sur ki-u kresk-a-s pom-o-j
 זה הגן שבו גדלים התפוחים הטעימים ביותר
ti-o est-a-s la ĝarden-o, ki-e (len ki-u) la plej bon-gust-a-j pom-o-j kresk-a-s

◀ פסוקיות זיקה: ki- שיכול למלא כל משבצת תחבירית בתוך הפסוקית

- 26 הן/ם אלה שראית
ili est-a-s ti-u-j, ki-u-j-n vi vid-i-s

◀ פסוקית זיקה בעלת זוקק כינויי

	שאלה	הצבעה	סיתום	הכללה	שלילה
תכונה	שאלה <i>ki</i>	הצבעה <i>ti</i>	סיתום <i>i</i>	הכללה <i>çi</i>	שלילה <i>neni-</i>
-a	איזיה (סוג) <i>ki·a</i>	כזה <i>ti·a</i>	איזשהו <i>i·a</i>	כל (סוג) <i>çi·a</i>	אף (סוג) <i>neni·a</i>
סיבה	למה <i>ki·al</i>	בגלל זה <i>ti·al</i>	מאיזשהי סיבה <i>i·al</i>	מכל הסיבות <i>çi·al</i>	בלי סיבה <i>neni·al</i>
זמן	מתי <i>ki·am</i>	אז <i>ti·am</i>	מתישוהו <i>i·am</i>	תמיד <i>çi·am</i>	אף פעם <i>neni·am</i>
מקום	איפה <i>ki·e</i>	שם <i>ti·e</i>	איפשרו <i>i·e</i>	בכל מקום <i>çi·e</i>	בשום מקום <i>neni·e</i>
אופן	איך <i>ki·el</i>	כך <i>ti·el</i>	איכשהו <i>i·el</i>	בכל דרך <i>çi·el</i>	בשום דרך <i>neni·el</i>
שייכות	של מי <i>ki·es</i>	של זה <i>ti·es</i>	של מישהו <i>i·es</i>	של כולם <i>çi·es</i>	של אף אחד <i>neni·es</i>
דבר	מה <i>ki·o</i>	זה <i>ti·o</i>	משהו <i>i·o</i>	הכל <i>çi·o</i>	שום דבר <i>neni·o</i>
כמות	כמה <i>ki·om</i>	כזאת כמות <i>ti·om</i>	קצת, איזושהי כמות <i>i·om</i>	הכל, כל הכמות <i>çi·om</i>	כלום, שום כמות <i>neni·om</i>
מישהי/ו	מי, איזיה (אחד) <i>ki·u</i>	הזה <i>ti·u</i>	מישהו <i>i·u</i>	כולם <i>çi·u</i>	אף אחד <i>neni·u</i>

Vortfarado

1.3 מבנה מילים ❖

עבור כל סיומת או תחילית יופיע תרגום מעליה, דוגמה של גזירה של לקסימות (מילה גזורה → מילה בסיסית) ודוגמה של גזירה של גרמימות. בדוגמאות צורן הגזירה מסומן בקו תחתי.

Postafiksoj

1.3.1 סיומות ❖

זבל <i>aĵ-aĉ-o</i> איכס! <i>aĉ!</i>	לכתוב <i>skrib-i</i>	→	לקשקש <i>skrib-aĉ-i</i>	גינוי <i>aĉ</i>
להמשיך <i>ad-i</i> המשכי <i>ad-a</i>	לרוץ <i>kur-i</i>	→	לרוץ ולרוץ <i>kur-ad-i</i>	חזרה / המשכיות <i>ad</i>
ברדק (מסויים) <i>aĉ-ig-aĵ-o</i>	חדש <i>nov-a</i>	→	חדשות, חדשה <i>nov-aĵ-o</i>	ביטוי מסויים, תוצר <i>aĵ</i>
חבר (במשהו) <i>an-o</i>	ספינה <i>ŝip-o</i> אמריקה <i>amerik-o</i>	→	אחד מצוות הספינה <i>ŝip-an-o</i> אמריקאי <i>amerik-an-o</i>	חברות בקבוצה <i>an</i>
חֵבְרָה <i>an-ar-o</i> עדר, קבוצה <i>ar-o</i>	מילה <i>vort-o</i> אדם <i>hom-o</i>	→	מילון <i>vort-ar-o</i> אנושות <i>hom-ar-o</i>	קבוצה (ללא מספר מסויים) <i>ar</i>
„הבנים” <i>la iĉj-o-j</i>	הורה <i>patr-o</i> מיכאל <i>Miĥael-o</i>	→	אבאלה <i>pacĵo</i> מיקי <i>Miĉjo</i>	חיבה (♂) <i>*ĉj</i>

אולי <i>eb̄l-e</i>	לראות <i>vid-i</i>	→	נראה <i>vid-eb̄l-a</i>	יכולת <i>eb̄l</i>
אופי <i>ec-ar-o</i>	ידידותי <i>amik-a</i>	→	ידידות <i>amik-ec-o</i>	מופשט <i>ec</i>
עצום <i>eg-a</i>	איש <i>vir-o</i>	→	ענק <i>vir-eg-o</i>	הגדלה <i>eg</i>
מקום <i>ej-o</i>	למכור <i>vend-i</i>	→	חנות <i>vend-<u>ej</u>-o</i>	מקום, יָה <i>ej</i>
	כתיבה <i>skrib-o</i>	→	כתיבה תמה <i>skrib-<u>el</u>-o</i>	שבח <i>el</i>
נטייה <i>em-o</i> ממאן, סרבני <i>mal-em-a</i>	לשחק <i>lud-i</i>	→	משחקי/ת <i>lud-em-a</i>	נטייה <i>em</i>
	לקרוא <i>leg-i</i>	→	שחייבים לקרוא <i>leg-<u>end</u>-a</i>	חובה <i>end</i>
פירור <i>er-o</i>	שרשרת <i>cen-o</i>	→	חוליה <i>cen-<u>er</u>-o</i>	מרכיב קטן <i>er</i>
מועצת מנהלות/ים <i>estr-ar-o</i>	עיר <i>urb-o</i>	→	ראש-עירייה <i>urb-<u>estr</u>-o</i>	ראש- <i>estr</i>
בקושי <i>et-e</i>	סֶפֶר <i>libr-o</i>	→	ספרון <i>libr-<u>et</u>-o</i>	הקטנה <i>et</i>
	אנגליה <i>angl-o</i>	→	אנגליה <i>Angl-i-o</i>	אֶרֶץ <i>i</i>

	הוֹרָה <i>patr-o</i>	→	אבא <i>patr-iĉ-o</i>	זכר <i>iĉ¹</i>
ילד, גור <i>id-o</i>	מלך/ה <i>reg-o</i>	→	נסיך/ה <i>reg-id-o</i>	צאצא <i>id</i>
לגרום <i>ig-i</i>	למות <i>mort-i</i>	→	להרוג <i>mort-ig-i</i>	גרימה <i>ig</i>
להפוך ל- <i>iĝ-i</i>	לשעשע <i>amuz-i</i>	→	להשתעשע <i>amuz-iĝ-i</i>	(התפעל) <i>iĝ</i>
מכשיר, כלי <i>il-o</i>	לפרוט <i>tranĉ-i</i>	→	סכין <i>tranĉ-il-o</i>	מכשיר, כלי <i>il</i>
נקבה <i>in-o</i>	הוֹרָה <i>patr-o</i>	→	אמא <i>patr-in-o</i>	נקבה <i>in</i>
ראוי/ה <i>ind-a</i>	להאמין <i>kred-i</i>	→	אמין/ה <i>kred-ind-a</i>	ראוי ל- <i>ind</i>
מכסה, תושבת <i>ing-o</i>	חרב <i>glav-o</i>	→	נדן <i>glav-ing-o</i>	מְכֶסֶה, מחזיק <i>ing</i>
איזם <i>ism-o</i>	משותף <i>komun-a</i>	→	קומוניזם <i>komun-ism-o</i>	תפישה, יזם <i>ism</i>
מקצוען/ית <i>ist-o</i>	ללמד, להורות <i>instru-i</i>	→	מורה <i>instru-ist-o</i>	מקצוע / תומך <i>ist</i>

1 < במקור באספרנטו המערכת היא -in:∅, כשהאפס, הבלתי-מאופיין, מסמן זכריות. המערכת שמוצגת כאן, שמטרתה לבטל את ההטיה המגדרית בשפה, היא רפורמה שנקראת *iĉismo* והמערכת בה משולשת: -in:-iĉ:∅, כשהאפס מסמן כלליות מגדרית.

„הבנות” <i>la inj-o-j</i>	הוֹרָה <i>patr-o</i>	→	אמאל"ה <i>panjo</i>	חיבה (♀) <i>*nj</i>
	ג'ואן <i>Joan</i>	→	ג'ואני <i>Jonjo</i>	
יותר מפעם אחת <i>obl-e</i>	3 <i>tri</i>	→	פי שלוש <i>tri-obl-e</i>	כפולה <i>obl</i>
שבר <i>on-ô</i>	2 <i>du</i>	→	חצי <i>du-on-o</i>	שבר <i>on</i>
קבוצה, צוות <i>op-o</i>	3 <i>tri</i>	→	טרילוגיה <i>tri-op-o</i>	קבוצה (עם מספר מסויים) <i>op</i>
מיכל <i>uj-o</i>	כסף <i>mon-o</i>	→	ארנק <i>mon-uj-o</i>	קיבול <i>uj</i>
בת/בן אותו הזמן <i>ti-am-ul-o</i>	א"ב <i>aboco</i>	→	לומד/ת קריאה <i>aboco-ul-o</i>	מישהו <i>ul</i>
	קרוב <i>proksim-a</i>	→	שכן <i>proksim-ul-o</i>	
מה-שמו <i>um-o</i>	אוויר <i>aer-o</i>	→	לאוורר <i>aer-um-i</i>	(מנעד רחב של משמעויות) <i>um</i>

Antauxafiksoj

1.3.2 תחיליות ✦

אמא <i>patr-in-o</i>	→	חותנת <i>bo-patr-in-o</i>	מחותנות (~ -in-law) <i>bo</i>
להנשא <i>edz-iĝ-i</i>	→	לייבם <i>bo-edz-iĝ-i</i>	

להפריד <u>dis</u> -ig-i				
להפרד <u>dis</u> -ig̃-i	לזרוק jet-i	→	להעיף לכל עבר <u>dis</u> -jet-i	פירוד dis
ת'חפף! <u>dis</u> !				
להתחיל <u>ek</u> -i				
מאד <u>ek</u> -de	לאהוב am-i	→	להתאהב <u>ek</u> -am-i	תחיליות, פתאומיות ek
הלאה! <u>ek</u> —!				
קודם <u>eks</u> -a	להתחנן edz-ig̃-i	→	להתגרש <u>eks</u> -edz-ig̃-i	לשעבר, אָקס־ eks
~ לעזאזל עם המלך! <u>eks</u> la reĝo!				
נאלח <u>fi</u> -a	מילה vort-o	→	ניבול־פה <u>fi</u> -vort-o	גועל, בושה fi
תתבייש! <u>fi</u> al vi!				
להזדווג <u>ge</u> -ig̃-i	גברת / אדון sinjor-o	→	גבירותי ורבותי <u>ge</u> -sinjor-o-j	רב־מגדרי / מ־יני ge
הטרוסקסואלי <u>ge</u> -a	בית־ספר lern-ej-o	→	בי"ס מעורב מגדרי <u>ge</u> -lern-ej-o	
	גדול grand-a	→	קטן <u>mal</u> -grand-a	היפוך, ניגוד mal
הפוך, מנוגד <u>mal</u> -a	לציית obe-i	→	לסרב (לציית) <u>mal</u> -obe-i	
באופן שגוי <u>mis</u> -e	למקם lok-i	→	לשים במקום שגוי <u>mis</u> -lok-i	באופן שגוי / משובש mis

קדום, קדמוני <u>pra</u> -a	→	א(ת)א רב(ת)א <u>pra</u> -av-o	קדום, קדמוני pra
בחזרה <u>re</u> -en	→	לבנות מחדש <u>re</u> -konstru-i	שוב, מחדש re

Babela Turo

מגדל בבל ❖ 2.1

- ① Sur la tuta tero estis unu lingvo kaj unu parolmaniero.
- ② Kaj kiam ili ekiris de la oriento, ili trovis valon en la lando Ŝinar kaj tie ekloĝis.
- ③ Kaj ili diris unu al alia: Venu, ni faru brikojn kaj ni brulpretigu ilin per fajro. Kaj la brikoj fariĝis por ili ŝtonoj, kaj la bitumo fariĝis por ili kalko.
- ④ Kaj ili diris: Venu, ni konstruu al ni urbon, kaj turon, kies supro atingos la ĉielon, kaj ni akiru al ni gloron, antaŭ ol ni disiĝos sur la supraĵo de la tuta tero.
- ⑤ Kaj la Eternulo malleviĝis, por vidi la urbon kaj la turon, kiujn konstruis la homidoj.
- ⑥ Kaj la Eternulo diris: Jen estas unu popolo, kaj unu lingvon ili ĉiuj havas; kaj jen, kion ili komencis fari, kaj ili ne estos malhelpataj en ĉio, kion ili decidis fari.
- ⑦ Ni malleviĝu do, kaj Ni konfuzu tie ilian lingvon, por ke unu ne komprenu la parolon de alia.
- ⑧ Kaj la Eternulo disigis ilin de tie sur la supraĵon de la tuta tero, kaj ili ĉesis konstrui la urbon.
- ⑨ Tial oni donis al ĝi la nomon Babel, ĉar tie la Eternulo konfuzis la lingvon de la tuta tero kaj de tie la Eternulo disigis ilin sur la supraĵon de la tuta tero.
- וַיְהִי כָּל־הָאָרֶץ שְׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים׃
- וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם וַיִּמְצְאוּ בְקֵנֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וַיִּשְׁבוּ שָׁם׃
- וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הִבֵּה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרַפָּה לְשֵׂרֶפֶת וְתִהְיֶה לָּהֶם הַלְּבָנָה לְאֲבֹן וְהַחֲמֹר הִיָּה לָּהֶם לְחֵמֶר׃
- וַיֹּאמְרוּ הֵבָה ׀ נִבְנֶה־לָּנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה־לָּנוּ שֵׁם פֶּן־נִפְזֹץ עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ׃
- וַיִּרְדַּ וַיְהוֶה לְרֵאֵת אֶת־הָעִיר וְאֶת־הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם׃
- וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשָׂפָה אֶחָת לְכֹלֶם זֶה הַחֵלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא־יבְצֹר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת׃
- הֵבָה נִרְדָּה וְנִבְלָה שָׁם שְׂפָתָם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ׃
- וַיִּפֶץ יְהוָה אֶתֶם מִשָּׁם עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ וַיַּחֲדָלוּ לִבְנֹת הָעִיר׃
- עַל־כֵּן קָרָא שְׂמֵהּ בָּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׂפַת כָּל־הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפְצִים יְהוָה עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ׃

- ① ר שפה אחד להיות ארץ, אדמה כול- (הכל) ה על
sur la tut-a ter-o est-i unu lingv-o kaj

דרך-דיבור
parol-manier-o

- ② עמק, בקעה למצוא מזרח של; מ- להתחיל ללכת הם כש, מתי
ki-am ili ek-ir-i de orient-o trov-i val-o

להתיישב, להתחיל לגור שם שְׁנָעַר ארץ ב; ל- (עם ת-)
en land-o Šinar ti-e ek-loĝ-i

- ③ לשרוף + להכין לבנה לעשות אנחנו לבוא אחר אל, ל- לומר
dir-i al ali-a ven-i ni far-i brik-o brul-pret-ig-i

„חֶמֶר“, ביטומן, אספלט אבן ל- להעשות, להפוך ל- אש על-ידי
per fajr-o far-iĝ-i por ŝton-o bitum-o
 „חֶמֶר“,
kalk-o

- ④ פסגה, החלק העליון של מי, ששלה/ו/ן/ם מגדל עיר לבנות
konstru-i urb-o tur-o ki-es supr-o

להתפזר מ-, מאשר לְפָנַי תהילה להשיג שמיים להגיע
ating-i ĉiel-o akir-i glor-o antaŭ ol dis-iĝ-i

פני-שטח כול- (הכל)
supr-aĵ-o tut-a

- ⑤ „הנצחי“ לרדת לראות ש- (הוא) בן-אדם
Etern-ul-o mallev-iĝ-i vid-i ki-u hom-id-o

- ⑥ להתחיל מה (ש-) have באנגלית כול- (כולם) עם הַנְּה
jen popol-o ĉi-u hav-i ki-o komenc-i

להחליט הכל, כל דבר לטרפד
mal-help-i ĉi-o decid-i

- ⑦ דיבור להבין לא ש- שלה/ן/ם שם לבלבל אם כן
do konfuz-i ti-e ili-a ke ne kompren-i parol-o

⑧ לפזר להפסיק
dis-ig-i *ĉes-i*

⑨ בגלל זה (נטול-גוף) לתת זה, היא, הוא שם בבל כי
ti-al *oni* *don-i* *ĝi* *nom-o* *Babel* *ĉar*

Homaranismo

הומרניסמו ❖ 2.2

Deklaracio de) "ההומרניסמו" באן מופיעים רק שלושת הסעיפים הראשונים ב,הצהרה בדבר ההומרניסמו" eo.wikisource. (Homaranismo מ-1913. את הטקסט כולו תוכלו לקרוא בוויקיטקסט: org/wiki/Homaranismo

ערך בוויקיפדיה העברית: הומרניסמו/ he.wikipedia.org/wiki/

- ① Mi estas homo, kaj la tutan homaron mi rigardas kiel unu familion; la dividitecon de la homaro en diversajn reciproke malamikajn gentojn kaj gentreligiajn komunumojn mi rigardas kiel unu el la plej grandaj malfeliĉoj, kiu pli aŭ malpli frue devas malaperi kaj kies malaperon mi devas akceladi laŭ mia poŭvo.
- ② Mi vidas en ĉiu homo nur homon, kaj mi taksas ĉiun homon nur laŭ lia persona valoro kaj agoj. Ĉian ofendadon aŭ premadon de homo pro tio, ke li apartenas al alia gento, alia lingvo, alia religio aŭ alia socia klaso ol mi, mi rigardas kiel barbarecon.
- ③ Mi konscias, ke ĉiu lando apartenas ne al tiu aŭ alia gento, sed plene egalrajte al ĉiuj siaj loĝantoj, kian ajn supozatan devenon, lingvon, religion aŭ socian rolon ili havas; la identigadon de la interesoj de lando kun la interesoj de tiu aŭ alia gento aŭ religio kaj la pretekstadon de iaj historiaj rajtoj, kiuj permesas al unu gento en la lando regi super la aliaj gentoj kaj forrifuzi al ili la plej elementan kaj naturan rajton je la patrujo, mi rigardas kiel restaĵon el la tempoj barbaraj, kiam ekzistis nur rajto de pugno kaj glavo.

① להביט, להחשיב אנושות כול- (הכל) ה- ר אדם להיות אני
mi *est-i* *hom-o* *kaj* *la* *tut-a* *hom-ar-o* *rigard-i*
ב-; ל- (עם n-) של; מ- חלוקה, הפרדה משפחה אחד כ-; איך?
ki-el *unu* *famili-o* *divid-it-ec-o* *de* *en*

קהילה	עם+דת+י	עם	עוין	באופן הדדי	נבדל
<i>komun-um-o</i>	<i>gent-religi-a</i>	<i>gent-o</i>	<i>mal-amik-a</i>	<i>reciprok-e</i>	<i>divers-a</i>
פחות	או יותר	ש- (הוא)	דבר מצער	גדול	הכי מ-
<i>mal-pli</i>	<i>aŭ pli</i>	<i>ki-u</i>	<i>mal-feliĉ-o</i>	<i>grand-a</i>	<i>el plej</i>
העלמות	של מי, ששלה/ו/ם	להעלם	להיות חייב	במוקדם	
<i>mal-aper-o</i>	<i>ki-es</i>	<i>mal-aper-i</i>	<i>dev-i</i>	<i>fru-e</i>	
יכולת	שלי	לפי	להאיץ		
<i>pov-o</i>	<i>mi-a</i>	<i>laŭ</i>	<i>akcel-ad-i</i>		

ערך	אישי	שלו	להעריך	רק	כול- (כולם)	לראות
<i>valor-o</i>	<i>person-a</i>	<i>li-a</i>	<i>taks-i</i>	<i>nur</i>	<i>ĉi-u</i>	<i>vid-i</i>
ש-	זה	בעבור	דיכוי	פגיעה	כל סוג של-	מעשה
<i>ke</i>	<i>ti-o</i>	<i>pro</i>	<i>prem-ad-o</i>	<i>ofend-ad-o</i>	<i>ĉi-a</i>	<i>ag-o</i>
מעמד	חברתי	דת	שפה	אחר	אל, ל-	להשתייך הוא
<i>klas-o</i>	<i>soci-a</i>	<i>religi-o</i>	<i>lingv-o,</i>	<i>ali-a</i>	<i>al</i>	<i>li aparten-i</i>
מ, מאשר	ברבריות					
<i>ol</i>	<i>barbar-ec-o</i>					

באופן מלא	אלא, אך	זה-	לא	ארץ	להכיר ב-, להיות ער ל-
<i>plen-e</i>	<i>sed</i>	<i>ti-u</i>	<i>ne</i>	<i>land-o</i>	<i>konsci-i</i>
משוער	איזשהו (לא משנה)	לגור	שלה/ו/הן/ם עצמם	בשוויון-זכויות	
<i>supoz-at-a</i>	<i>ki-a ajn</i>	<i>loĝ-i</i>	<i>si-a</i>	<i>egal-rajt-e</i>	
אינטרס	זיהוי	have באנגלית	הם	תפקיד, מקום	מוצא
<i>interes-o</i>	<i>ident-ig-ad-o</i>	<i>hav-i</i>	<i>ili</i>	<i>rol-o</i>	<i>de-ven-o</i>
להתיר	זכות	היסטורי	איזשהו סוג של-	תירוץ	עם
<i>permes-i</i>	<i>rajt-o</i>	<i>histori-a</i>	<i>i-a</i>	<i>pretekst-ad-o</i>	<i>kun</i>
(מילת-יחס כללית)	טבעי	בסיסי	לשלול	מעל	למשול
<i>je</i>	<i>natur-a</i>	<i>element-a</i>	<i>for-rifuz-i</i>	<i>super</i>	<i>reg-i</i>
להתקיים	כש-, מתי	ברברי	זמן	שריד, שארית	מולדת, ארץ-האבות
<i>ekzist-i</i>	<i>ki-am</i>	<i>barbar-a</i>	<i>temp-o</i>	<i>rest-aĵ-o</i>	<i>patr-uj-o</i>
אגרוף	חרב				
<i>pugn-o</i>	<i>glav-o</i>				

La Espero

התקווה ❖ 2.3

מילים: אליעזר לודוויג זמנהוף; לחן: פליסיאן מני דה מניל.

ביצוע, עם כתוביות: youtu.be/mk-0D3D75Ao
 ערך בוויקיפדיה העברית: he.wikipedia.org/wiki/La_Espero

<p>① En la mondon venis nova sento,
tra la mondo iras forta voko;
per flugiloj de facila vento
nun de loko flugu ĝi al loko.</p> <p>② Ne al glavo sangon soifanta
ĝi la homan tiras familion:
al la mond' eterne militanta
ĝi promesas sanktan harmonion.</p> <p>③ Sub la sankta signo de l' espero
kolektiĝas pacaj batalantoj,
kaj rapide kreskas la afero
per laboro de la esperantoj.</p> | <p>④ Forte staras muroj de miljaroj
inter la popoloj dividitaj;
sed dissaltos la obstinaj baroj,
per la sankta amo disbatitaj.</p> <p>⑤ Sur neŭtrala lingva fundamento,
komprenante unu la alian,
la popoloj faros en konsento
unu grandan rondon familian.</p> <p>⑥ Nia diligenta kolegaro
en laboro paca ne laciĝos,
ĝis la bela sonĝo de l' homaro
por eterna ben' efektiviĝos.</p> |
|---|--|

① ללכת דרך תחושה חדש לבוא עולם ה- ב; ל- (עם נ-)
ir-i tra sent-o nov-a ven-i mond-o la

עכשיו רוח קל של; מ- כנף על-ידי קול חזק
nun vent-o facil-a de flug-il-o per voko fort-a

אל, ל- זה, היא, הוא לעוף מקום
al ĝi flug-i lok-o

② משפחה למשוך אנושי להיות צמא דם חרב לא
famili-o tir-i hom-a soif-i sang-o glav-o ne

הרמוניה קודש להבטיח להלחם תמידית
harmonio sankt-a promes-i milit-i etern-e

③ ר- להלחם, להאבק של שלום להתאסף תקווה סימן תחת
kaj batal-i pac-a kolekt-iĝ-i esper-o sign-o sub

לקוות עבודה עניין לגדול מהר
esper-i labor-o afer-o kresk-i rapid-e

- ④ מחולק, מופרד עם בין אלף שנים חומה לעמוד בחוזקה
divid-it-a popol-o inter mil-jar-o mur-o star-i fort-e
- מרוסק אהבה מחסום עיקש להפריד+לקפוץ אלא, אך
dis-bat-it-a amo bar-o obstin-a dis-salt-i sed
- ⑤ אחר אחד להבין בסיס לשוני נייטרלי על
ali-a unu kompren-i fundament-o lingv-a neŭtrala sur
- משפחתי מעגל גדול הסכמה לעשות
famili-a rond-o grand-a konsent-o far-i
- ⑥ חלום יפה עד (ש-) להתעייף צוות חרוץ שלנו
sonĝ-o bel-a ĝis lac-iĝ-i koleg-ar-o diligent-a ni-a
- להתגשם בְּרָכָה נצחי ל־ אנושות
efektiv-iĝ-i ben-o etern-a por hom-ar-o

La esperantisteto

2.4 קופר האספרנטיסט הקטן ❖

לצפיה: youtu.be/10ErKbLL5WQ

Kie estas via buŝo? Kie estas viaj oreloj? Kie estas viaj haroj? Kie estas viaj okuloj? Kie estas via nazo? Kie estas via lango? Kie estas viaj manoj? Kie estas via umbiliko? Kie estas viaj piedoj? Kie estas via ĉemizo? Kion diras kato? —Baaaŭ. Kion diras hundo? —Uŭ uŭ uŭ. Kion diras bovo? —Muuu. Ĉu vi povas kisi min? Kisi, kisi, kisi...

איפה	להיות	שלך/ן/ם	פֶּה	אוזן	שערה	עין	אף	לשון
<i>ki-e</i>	<i>est-i</i>	<i>vi-a</i>	<i>buŝ-o</i>	<i>orel-o</i>	<i>har-o</i>	<i>okul-o</i>	<i>naz-o</i>	<i>lango</i>
יד	פופיק	כף-רגל	חולצה	מה	לומר	חתול	כלב	
<i>man-o</i>	<i>umbilik-o</i>	<i>pied-o</i>	<i>ĉemiz-o</i>	<i>ki-o</i>	<i>dir-i</i>	<i>kat-o</i>	<i>hund-o</i>	
פרה/ה	האם	את/ה/ן/ם	להיות יכול/ה	לנשק	אני			
<i>bov-o</i>	<i>ĉu</i>	<i>vi</i>	<i>pov-i</i>	<i>kis-i</i>	<i>mi</i>			

Tiel la Mondo Iras

2.5 כך מסתובב העולם ❖

מאת Juliano Hernández Angulo. לצפיה בביצוע שלו לשייר: vimeo.com/19634742

- ① Tiel la mondo iras ...
- ② Lundo, merkredo, sabato,
mardo, ĵaŭdo kaj dimanĉo.
Jen milito, jen la paco,
jen infano kun malsato.
La misiloj preskaŭ falas,
la kolomboj malkonsentas,
Estas tiel, estas tiel.
- ③ Jen virino kiu ne sidas,
ĉar laboro ĉiam estas,
kaj la patro kiu ne alvenas,
ĉar la poŝo estas malplena.
Tiom da manoj kiuj konstruas,
kaj la aliaj kiuj detruas,
Estas tiel, estas tiel.
Tiel la mondo iras ... = ①
- ④ Dekses horoj kiuj sonoras
kaj ok horoj kiuj silentas
Multaj homoj kiuj rapidas,
jam la alia tago venas.
Ni profitu la momenton,
ĉar la vivo ne atendas,
Estas tiel, estas tiel.
Lundo, merkredo, sabato, ... = ②
Tiel la mondo iras ... = ①
- ⑤ Iras por mi, iras por vi,
iras por ŝi, iras por li, tiel la mondo,
iras por mi, iras por vi,
iras por ŝi, iras por li, tiel la mondo.
Tiel la mondo iras ... = ①

① ללכת עולם ה־ כר; כלי-כר
ti-el la mond-o ir-i

② יום ראשון ר יום חמישי יום שלישי שבת יום רביעי יום שני
lund-o merkred-o sabat-o mard-o ĵaŭd-o kaj dimanĉ-o

כמעט טיל רעב עם ילד שלום מלחמה הַנָּה
jen milit-o pac-o infan-o kun mal-sat-o misil-o preskaŭ

להיות להתנגד יונה ליפול
est-i mal-konsent-i kolomb-o fal-i

③ אב, הוֹרָה תמיד עבודה כי לשבת לא ש־ (הוא) אשה
patr-o ĉi-am labor-o ĉar sid-i ne ki-u vir-in-o

יד של (מחבר כמות) כזאת כמות ריק כיס להגיע
man-o da ti-om mal-plen-a poŝ-o al-ven-i

להרוס אָר לבנות
detrua-i ali-a konstrua-i

④	16	שעה	להשמיע צליל	8	לשתוק, להיות שקט	הרבה, רב
	<i>dek-ses</i>	<i>hor-o</i>	<i>sonor-i</i>	<i>ok</i>	<i>silent-i</i>	<i>mult-a</i>
	אדם	למהר	כבר	יום	לבוא	אנחנו
	<i>hom-o</i>	<i>rapid-i</i>	<i>jam</i>	<i>tag-o</i>	<i>ven-i</i>	<i>ni</i>
	להרוויח	רגע				
	<i>profit-i</i>	<i>moment-o</i>				
	חיים	לחכות				
	<i>viv-o</i>	<i>atend-i</i>				

⑤	ל-	אני	את/ה/ן/ם	היא	הוא
	<i>por</i>	<i>mi</i>	<i>vi</i>	<i>ŝi</i>	<i>li</i>

2.6 התחלות של ספרים מוכרים ❖ Komencoj de famaj libroj

La Biblio

2.6.1 ❖ התנ"ך

זמנהוף השלים ב־1915 את תרגומו לברית הישנה, בהתבסס על המקור העברי. תרגום זה נחשב למופתי. ניתן לקרוא אותו כאן: steloj.de/esperanto/biblio

①	En la komenco Dio kreis la ĉielon kaj la teron.	בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:	①
②	Kaj la tero estis senforma kaj dezerta, kaj mallumo estis super la abismo; kaj la spirito de Dio ŝvebis super la akvo.	וְהָאָרֶץ הִיְתָה תֵהוֹ וְבֵהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:	②
③	Kaj Dio diris: Estu lumo; kaj fariĝis lumo.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי־אֹר:	③
④	Kaj Dio vidis la lumon, ke ĝi estas bona; kaj Dio apartigis la lumon de la mallumo.	וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:	④
⑤	Kaj Dio nomis la lumon Tago, kaj la mallumon Li nomis Nokto. Kaj estis vespero, kaj estis mateno, unu tago.	וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קִרְא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:	⑤

①	(עם n-)	ב-, ל-	ה-	התחלה	אלוהים	ליצור	שמיים	ר	אדמה	ארץ,
		<i>en</i>	<i>la</i>	<i>komenc-o</i>	<i>di-o</i>	<i>kre-i</i>	<i>ĉiel-o</i>	<i>kaj</i>	<i>ter-o</i>	

②	להיות <i>est-i</i>	חסר־צורה <i>sen-form-a</i>	שומם <i>dezert-a</i>	חושך <i>mallum-o</i>	מעל <i>super</i>	תהום <i>abism-o</i>	רוח, נשמה <i>spirit-o</i>
	של; מ־ <i>de</i>	לרחף <i>ŝveb-i</i>	מים <i>akv-o</i>				
③	לומר <i>dir-i</i>	להעשות, להפוך ל־ <i>far-iĝ-i</i>	אור <i>lum-o</i>				
④	לראות <i>vid-i</i>	ש־ <i>ke</i>	זה, היא, הוא <i>ĝi</i>	טוב <i>bon-a</i>	להפריד <i>apart-ig-i</i>		
⑤	לקרוא בשם <i>nom-i</i>	יום <i>tag-o</i>	הוא <i>li</i>	לילה <i>nokt-o</i>			
⑥	ערב <i>vesper-o</i>	בֶּקֶר <i>maten-o</i>	אחד <i>unu</i>				

Fiereco kaj Antaŭjuĝemo

2.6.2 גאווה ודעה קדומה ❖

מקור: .AUSTEN, Jane, *Pride and Prejudice*, 1813

תרגום: .HARLOW, Donald J., *Fiereco kaj Antaŭjuĝemo (kelkaj ĉapitroj)*, 2007

שמונה פרקים מתוך הספר תוכלו לקרוא כאן: donh.best.vwh.net/Esperanto/ Literaturo/Noveloj

Estas veraĵo universale agnoskata, ke fraŭlo kun bonhavo certe bezonas edzinon.

Kiom ajn malmulte oni konas la sentojn aŭ opiniojn de tia homo kiam unuan fojon li alvenas en la distrikto, tiu veraĵo estas tiel bone fiksita en la mensoj de la apudaj familioj, ke ili ja supozas lin la rajtigita posedaĵo de iu aŭ alia elinter iliaj filinoj.

It is a truth universally acknowledged, that a single man in possession of a good fortune, must be in want of a wife.

However little known the feelings or views of such a man may be on his first entering a neighbourhood, this truth is so well fixed in the minds of the surrounding families, that he is considered the rightful property of some one or other of their daughters.

עם	רווק	ש-	להכיר (במשהו)	באופן כולל	עובדה, אמיתה	להיות
<i>kun</i>	<i>fraül-o</i>	<i>ke</i>	<i>agnosk-i</i>	<i>universal-e</i>	<i>ver-aĵ-o</i>	<i>est-i</i>
רעיה	להיות צריך	לבטח	אמצעים, כסף	כמה	מילית הכללה (so)ever- באנגלית)	מעט
<i>edz-in-o</i>	<i>bezon-i</i>	<i>certe</i>	<i>bonhavo</i>	<i>kiom</i>	<i>ajn</i>	<i>mal-mult-e</i>
לדעת	(נטול-גוף)	ראשון	היטב	כך; כלי-כך	זה-	איזור
<i>kon-i</i>	<i>oni</i>	<i>ki-am</i>	<i>bon-e</i>	<i>ti-el</i>	<i>ti-u</i>	<i>distrikt-o</i>
קבע	מחשבה, mind	קשוב	משפחה	ש-	הם	אכן
<i>fiks-i</i>	<i>mens-o</i>	<i>apud-a</i>	<i>famili-o</i>	<i>ke</i>	<i>ili</i>	<i>ja</i>
בת, צאצאית	שלהן/ם	מבין	אָהר	אליס בארץ הפלאות	2.6.3	✧ אליס בארץ הפלאות
<i>fil-in-o</i>	<i>ili-a</i>	<i>el-inter</i>	<i>ali-a</i>	<i>eli-inter</i>	<i>ili-a</i>	<i>fil-in-o</i>

Alico en Mirlando

2.6.3 ✧ אליס בארץ הפלאות

מקור: CARROL, Lewis, Alice's Adventures in Wonderland, 1865
 תרגום: BROADRIBB, Donald, Alico en Mirlando, 1996

ונכולו לקרוא את הספר כאן: [i-espero.info/files/elibrojoj/eo%20-%20carroll, %20lewis%20-%20la%20aventuroj%20de%20alico%20en%20mirlando.pdf](http://i-espero.info/files/elibrojoj/eo%20-%20carroll,%20lewis%20-%20la%20aventuroj%20de%20alico%20en%20mirlando.pdf)

Alicon komencis multe tedi la sidado apud sia fratino sur la bordo de la rivereto, kaj la manko de io farinda; unu-du-foje ŝi rigardetis transŝultre la libron kiun legas ŝia fratino, sed ĝi havis nek bildojn nek konversaciojn, «kaj kiel utilas libro,» pensis Alico, «sen bildoj aŭ konversacioj?»

Alice was beginning to get very tired of sitting by her sister on the bank, and of having nothing to do: once or twice she had peeped into the book her sister was reading, but it had no pictures or conversations in it, 'and what is the use of a book,' thought Alice 'without pictures or conversation?'

להתחיל	במידה רבה	לשעמם	ה-	ישיבה	לצד	שלהו/ו/הן/הם עצמם
<i>komenc-i</i>	<i>mult-e</i>	<i>ted-i</i>	<i>la</i>	<i>sid-ad-o</i>	<i>apud</i>	<i>si-a</i>
אחות	על	קצה, גדה, חוף	של; מ-	נחל	ר	העדר
<i>frat-in-o</i>	<i>sur</i>	<i>bord-o</i>	<i>de</i>	<i>river-et-o</i>	<i>kaj</i>	<i>mank-o</i>

סֵפֶר	מעבר לכתף	להציץ	היא	פעם-פעמיים	שראוי לעשות
<i>libr-o</i>	<i>trans-ŝultr-e</i>	<i>rigard-et-i</i>	<i>ŝi</i>	<i>unu-du-foj-e</i>	<i>far-ind-a</i>
לא ... ולא	have באנגלית	זה, היא, הוא	אַבֵּל	שלה	לקרוא
<i>nek ... nek</i>	<i>hav-i</i>	<i>ĝi</i>	<i>sed</i>	<i>ŝi-a</i>	<i>leg-i</i>
ש- (הוא)					
<i>ki-u</i>					
תמונה	בלי	להחשוב	להועיל	כי; איך?	שיחה
<i>bild-o</i>	<i>sen</i>	<i>pens-i</i>	<i>util-i</i>	<i>ki-el</i>	<i>konversaci-o,</i>

La Hobito aŭ Tien kaj Reen

2.6.4 ✦ ההוביט, או לשם ובחזרה

מקור: TOLKIEN, J. R. R., *The Hobbit, or There and Back Again*, 1937
 תרגום: GLEDHILL, Christopher kaj AULD, William (poemj), *La Hobito aŭ Tien kaj Reen*, 2000

En truo en tero vivis hobito. Ne aĉa, malpura, malseka truo plena je vermostumpoj kaj ŝlimaodoro, nek seka, dezerta, sabla truo sen sidlokoj aŭ manĝaĵoj. Ĝi estis hobito-truo, kaj tio signifas komforton.	In a hole in the ground there lived a hobbit. Not a nasty, dirty, wet hole, filled with the ends of worms and an oozy smell, nor yet a dry, bare, sandy hole with nothing in it to sit down on or to eat: it was a hobbit-hole, and that means comfort.
---	---

מחולך	מגעיל	לא	הוביט	לחיות	ארץ, אדמה	חור	ב; ל- (עם ת-)
<i>mal-pur-a</i>	<i>aĉ-a</i>	<i>ne</i>	<i>hobit-o</i>	<i>viv-i</i>	<i>ter-o</i>	<i>tru-o</i>	<i>en</i>
ריח	בוצי	ר	זנבתולעת	(מילת-יחס כללית)	מלא	רטוב	
<i>odor-o</i>	<i>ŝlim-a</i>	<i>kaj</i>	<i>verm-stump-o</i>	<i>je</i>	<i>plen-a</i>	<i>mal-sek-a</i>	
מאכל	או	מקום לשבת	בלי	חולי	שומם	יבש	וגם לא
<i>manĝ-aĵ-o</i>	<i>aŭ</i>	<i>sid-lok-o</i>	<i>sen</i>	<i>sabl-a</i>	<i>dezert-a</i>	<i>sek-a</i>	<i>nek</i>
נוחות	להיות עם משמעות (של)	זה	מאורת-הוביט	להיות	זה, היא, הוא		
<i>komfort-o</i>	<i>signifi</i>	<i>ti-o</i>	<i>hobit-o-tru-o</i>	<i>est-i</i>	<i>ĝi</i>		

Mil Naŭcent Okdek Kvar

2.6.5 ✦ אלף תשע-מאות שמונים וארבע

מקור: ORWELL, George, *Nineteen Eighty-Four*, 1949
 תרגום: BROADRIBB, Donald, *Mil Naŭcent Okdek Kvar*, 2001
 i-espero.info/files/elibroj/eo%20-%20orwell, <http://i-espero.info/files/elibroj/eo%20-%20orwell,%20george%20-%201984.pdf>

Estis hela malvarma tago en aprilo, kaj la horloĝoj sonigis la dektrian horon. Winston Smith, kun la mentono premita en la bruston, por eskapi de la akrega vento, rapide puŝis sin tra la vitrajn pordojn de la Loĝejoj de la Venko, kvankam ne sufiĉe rapide por neebli la eniron kun li de nebuleto de eroplana polvo.

It was a bright cold day in April, and the clocks were striking thirteen. Winston Smith, his chin nuzzled into his breast in an effort to escape the vile wind, slipped quickly through the glass doors of Victory Mansions, though not quickly enough to prevent a swirl of gritty dust from entering along with him.

ה־	ר	אפריל	ב; ל- (עם n-)	יום	קר	בהיר	להיות
kaj	la	april-o	en	tag-o	mal-varm-a	hel-a	est-i
חזה	ללחוץ	סנטר	עם	שעה	ה־13	להשמיע	שעון
brust-o	prem-i	menton-o	kun	hor-o	dek-tri-a	son-ig-i	horloĝ-o
עצמה/ו/ן/ם	לדחוף	מהר	רוח	איום	של; מ-	לברוח	ל-
si	puŝ-i	rapid-e	vent-o	akr-eg-a	de	eskap-i	por
מספיק	לא	למרות (ש-)	נצחון	משכן	דלת	מזכוכית	דרך
sufiĉ-e	ne	kvankam	venk-o	loĝ-ej-o	pord-o	vit-r-a	tra
	אבק	מלא חלקיקים	ענן קטן	כניסה	למנוע		
	polv-o	er-o-plen-a	nebul-et-o	en-ir-o	ne-obl-ig-i		

HP kaj la ŝtono de la Saĝuloj

2.6.6 ✦ הארי פוטר ואבן החכמים

מקור: ROWLING, J. K., Harry Potter and the Philosopher's Stone, 1997
 תרגום: BAKER, George, HARLOW, Donald J. kaj aliaj, Hari Poter kaj la ŝtono de la Saĝuloj, 2004

ב־2004 השלימו קבוצה של שבעה אספרנטיסטים את תרגום הספר הראשון בסדרת „הארי פוטר“. כשפנו אל כריסטופר ליטל, הסוכן של רולינג, לשם קבלת זכויות־היוצרים להוצאת התרגום, בתחילה השיב שהוא עובד רק עם „הוצאות־לאור מסודרות“, ולאחר שפנו אליו דרך אחת כזאת, יותר מפעם אחת, לא נתקבלה ממנו שום תגובה, גם לאחר איסוף מאות התימות בעצומה למען הוצאת התרגום.

ניתן לקרוא טיוטה של התרגום בכתובות האלה:

- ttt.flugado.nu/Hari%20Potter%20kaj%20la%20C5%9Ctono%20de%20la%20Sa%49Duloj%202-02-05.doc
- vk.com/doc-32862458_32140010

Gesinjoroj Dursli ĉe numero kvar, Ligustra Vojo, fieris diri, ke ili estas «perfekte normalaj, multan dankon.» Neniu povus imagi ilin implikiĝi en io stranga aŭ mistera. Ne estis loko por tiaj sensencaĵoj en ilia vivo.

Mr and Mrs Dursley, of number four, Privet Drive, were proud to say that they were perfectly normal, thank you very much. They were the last people you'd expect to be involved in anything strange or mysterious, because they just didn't hold with such nonsense.

אדון/גברת	ב־	מִסְפָּר	4	ליגוסטרום (סוג צמח)	דֶּרֶךְ	להיות גאה
<i>ge-sinjor-o</i>	<i>ĉe</i>	<i>numer-o</i>	<i>kvar</i>	<i>Ligustra</i>	<i>Vojo</i>	<i>fier-i</i>
לומר	ש־	הם	להיות	לגמרי, באופן מושלם	נורמלי	הרבה, רב
<i>dir-i</i>	<i>ke</i>	<i>ili</i>	<i>est-i</i>	<i>perfekt-e</i>	<i>norm-al-a</i>	<i>mult-a</i>
תודה	אף אחד	להיות יכול/ה	לדמיין	להיות מעורב	(ל־ עם נ-)	
<i>dank-o</i>	<i>neni-u</i>	<i>pov-i</i>	<i>imag-i</i>	<i>implik-iĝ-i</i>	<i>en</i>	
משהו	מוזר	או	מסתורי	לא	ל־	שטות
<i>i-o</i>	<i>strang-a</i>	<i>aŭ</i>	<i>mister-a</i>	<i>ne lok-o</i>	<i>por ti-a</i>	<i>sen-senc-aĵ-o</i>
שלהן/ם	חיים					
<i>ili-a</i>	<i>viv-o</i>					

Gramatiko

דקדוק

- תקציר לא רע בכלל של הדקדוק יש בוויקיפדיה האנגלית: en.wikipedia.org/wiki/Esperanto_grammar
- דקדוקים מפורטים, באספרנטו: bertilow.com/pmeg: Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko –
- Plena Analiza Gramatiko de Esperanto: eo.wikipedia.org/wiki/Plena_Analiza_Gramatiko
- „lernu!”, הוא אתר רב-לשוני ללימוד אספרנטו; הגרסה בעברית: he.lernu.net

Vortaro

מילון

- מידע מילונאי מוויקיפדיה האנגלית: en.wikipedia.org/wiki/Esperanto_vocabulary –
- על אוצר-המילים: en.wikipedia.org/wiki/Esperanto_etymology –
- על מבנה המילים: cindymckee.com/librejo/Word_formation_in_Esperanto.pdf
- מילונים:
 - באתר „lernu!”, מילונים דרכיוניים: he.lernu.net. שימו לב: המילון אספרנטו↔עברית פחות מקיף מאספרנטו↔אנגלית.
 - עם התוכנה Esperantilo מגיע מילונים שניתנים להורדה ולחיפוש בפורמט טקסט פשוט: esperantilo.org
 - Reta Vortaro, מילון אספרנטו-אספרנטו ורב-לשוני: reta-vortaro.de
 - Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto, מילון אספרנטו-אספרנטו מקיף: vortaro.net

Literaturo

ספרות

- ספרות מקור באספרנטו (סקירה, ביקורות, ובחלק מהיצירות גם גרסאות לקריאה במחשב): esperanto.net/literaturo

- ספריה ממוחשבת, בעיקר של ספרות מתורגמת ישנה: i-espero.info/elsutaro/
esperantaj-libroj
- La Katalogo de UEA, קטלוג של ספרות באספרנטו, כולל אפשרות להזמנה בדואר
(נכון לזמן כתיבת שורות אלה, בקטלוג 7446 כותרים, מאת 3263 מחברים): katalogo.uea.org
- תרגום עברי של סיפור באספרנטו, לצד המקור, ניתן למצוא בגליון הראשון של
כתב-העת „בבל“: bb1.digitalwords.net

Esperantio

חברה

- Pasporta Servo, להתארח אצל ולארח אספרנטיסטים מכל העולם: pasportaservo.org
- Koresponda Servo Universala, התכתבות (בדואל או במכתבים וגלויות) עם אנשים
מכל העולם: esperanto-plus.ru/koresponda-servo
• כנסים:
- Universala Kongreso de Esperanto, הקונגרס העולמי לאספרנטו (הקונגרס
הגדול ביותר; משנת 1905 הקונגרס מתקיים בכל שנה, עם שני „חורים” בזמן
מלחמות העולם): uea.org/kongresoj
- Internacia Junulara Kongreso, קונגרס הצעירים הבינלאומי: tejo.org/ijk
- Internacia Infana Kongreseto, קונגרסון לילדים: uea.org/kongresoj/iik.html
- Azia Kongreso de Esperanto, הקונגרס האסיאתי: eo.wikipedia.org/wiki/Azia_Kongreso_de_Esperanto
- La Mezoriantaj Kunvenoj, כנסים מזרח-תיכוניים: uea.org/vikio/La_Mezorientaj_Kunvenoj
- Israela Kongreso de Esperanto, קונגרס האספרנטו הישראלי: esperanto.org.il/ik.html
- בתל-אביב מתקיימים מפגשים שבועיים, בחיפה חודשיים ובירושלים לא
מתקיימים מפגשים סדירים: esperanto.org.il
• ארגונים:
- Sennacieca Asocio Tutmonda, האגודה האל-לאומית הכלל-
עולמית: satesperanto.org
- Universala Esperanto-Asocio, אגודת האספרנטו העולמית: uea.org

– Tutmonda Esperantista Junulara Organizo, ארגון האספרנטיסטים
tejo.org: הכלל-עולמי:
– Esperanto-Ligo en Israelo, האגודה לאספרנטו בישראל מארגנת מפגשים,
esperanto.org.il: ועוד:
• פורום בעברית על אספרנטו: tapuz.co.il/Forums2008/ForumPage.aspx?ForumId=

דבר עברית עם בני עמך,
ואספרנטו עם שכניך.

קלוב האספרנטיסטים

— "VERDA STELO" —

מודיע על פתיחת קורס דו-חדשי ללמוד
השפה בין-הלאומית « א ס פ ר נ ט ו »

על המעוניינים לפנות למשרד מנחהם ספיר
משעה 5-7 בכל ערב

רחוב השומר 10 נחלת-בנימין 14

שכר למוד 250 מא"י לחודש

V1975/64/2